

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ
МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ И НАУКИ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН
MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN

Л.Н.ГУМИЛЕВ АТЫНДАҒЫ ЕУРАЗИЯ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ
ЕВРАЗИЙСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ УНИВЕРСИТЕТ ИМЕНИ Л.Н.ГУМИЛЕВА
L.N. GUMILYOV EURASIAN NATIONAL UNIVERSITY

**«ЦИФРЛАНДЫРУ ЖАҒДАЙЫНДА ЗАМАНАУИ ТУРИСТІК
ИНДУСТРИЯНЫҢ ДАМУЫНЫҢ НЕГІЗГІ ТЕНДЕНЦИЯЛАРЫ МЕН
ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ»**

**экономика ғылымдарының докторы, профессор
СҰРАҒАНОВА САЙРАН ҚАБДРАХМАНҚЫЗЫН
еске алуға арналған халықаралық ғылыми конференциясының
ЕҢБЕКТЕР ЖИНАҒЫ
23 ақпан 2018ж.**

**СБОРНИК ТРУДОВ
международной научной конференции
«ОСНОВНЫЕ ТЕНДЕНЦИИ И ОСОБЕННОСТИ РАЗВИТИЯ
СОВРЕМЕННОЙ ТУРИСТСКОЙ ИНДУСТРИИ В УСЛОВИЯХ
ЦИФРОВИЗАЦИИ»,
посвященной памяти доктора экономических наук, профессора
СУРАГАНОВОЙ САЙРАН КАБДРАХМАНОВНЫ
23 февраля 2018г.**

**PROCEEDINGS
of the international scientific conference
«THE MAIN TRENDS AND FEATURES OF THE MODERN TOURIST
INDUSTRY DEVELOPMENT IN THE CONTEXT OF DIGITALIZATION»,
dedicated to the memory of
Doctor of Economic Sciences, Professor
SURAGANOVA SAYRAN KABDRAHMANOVNA
23 February 2018**

Астана, Қазақстан
Астана, Казахстан
Astana, Kazakhstan

УДК 379.8(063)
ББК 75.81
Ц 71

Редакционная коллегия:

Декан экономического факультета, д.э.н., профессор Макыш С.Б.,
Заместитель декана, к.э.н., доцент Тажикенова С.К.,
Заведующий кафедрой «Менеджмент» д.э.н., профессор Толысбаев Б.С.
Заведующий кафедрой «Экономика» д.э.н., профессор Майдырова А.Б.,
Заведующий кафедрой «Туризм» к.э.н., доцент Дуйсембаев А.А.,
Доцент кафедры «Туризм», к.э.н., Мусина К.П.,
Старший преподаватель кафедры «Туризм», доктор PhD Агыбетова Р.Е.
Старший преподаватель кафедры «Туризм», магистр туризма Гиззатжанова А.Г.

Цифрландыру жағдайында заманауи туристік индустрияның дамуының негізгі тенденциялары мен ерекшеліктері: Халық ғыл. конф. еңбектер жинағы. – Астана: Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, 2018.

Основные тенденции и особенности развития современной туристской индустрии в условиях цифровизации: Сб. материалов межд. науч. конф. – Астана: Евразийский национальный университет им. Л.Н. Гумилева, 2018.

Proceedings of the international scientific conference **The main trends and features of the modern tourist industry development in the context of digitalization.** Astana, L.N.Gumilyov Eurasian National University, 2018.

ISBN 978-9965-31-984-6

Халықаралық ғылыми конференциясының еңбек жинағында цифрландыру жағдайындағы қазіргі заманғы туристік индустрияның негізгі үрдістері мен ерекшеліктеріне қатысты өзекті мәселелер қарастырылған.

В сборнике материалов международной научной конференции рассмотрены актуальные вопросы касательно основных тенденций и особенностей развития современной туристской индустрии в условиях цифровизации

The collection of materials on the international scientific conference considers important issues regarding the main trends and features of the modern tourist industry in the context of digitalization

УДК 379.8(063)
ББК 75.81
Ц 71

ISBN 978-9965-31-984-6

© Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, 2018

© Евразийский Национальный университет им. Л.Н. Гумилева, 2018

© L.N. Gumilyov Eurasian National University, 2018

Ұлы Адам, Дос, Ұстаз

2016 жылдың 7 қарашасында 68 жасында өмірден экономика ғылымының докторы, профессор Сұрағанова Сайран Қабдрахманқызы өмірден озды.

Сайран Қабдрахманқызы 30 жылдан аса жыл елдің жоғары оқу орындарында педагогикалық қызметпен айналысты. Ы.Алтынсарин атындағы білім академиясының корреспондент –мүшесі, Ресей Федерациясының Халықаралық ғылым және практикалық өндірісті ұйымдастыру академиясының мүшесі.

Сайран Қабдрахманқызы он жыл бойы Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің негізін қалаушысы және жетекшісі болды. Университетте жұмыс істеу кезінде ашылған экономика факультетінің барлық мамандықтар бойынша оқу жоспарлары мен мемлекеттік білім беру стандарттарын әзірледі.

С.Қ. Сұрағанова нағыз патриот және ірі қоғамдық қайраткер бола отырып, көптеген маңызды жобаларға қатысты. ҚР Мәжіліс Парламентінің жұмыс тобының мүшесі бола отырып, Сайран Қабдрахманқызы біршама комиссиялар құрамында жұмыс істеді. Белсенді азаматтық тұғырды ала отырып, С.Қ.Сұрағанова «Халықты еңбекпен қамту сұрақтары бойынша Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне өзгерістер мен қосымшаларды енгізу туралы» заңнаманы дайындауға қатысты. ҚР еңбек және әлеуметтік қорғау Министрлігінің, ҚР туризм және спорт Министрлігінің, ҚР білім және ғылым Министрлігінің, ҚР ауыл шаруашылық Министрлігінің жұмыс топтарында белсенді қызмет атқарды, ҚР білім және ғылым Министрлігінің жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру құжаттарын нострафикациялау бойынша комиссия мүшесі болды.

Сайран Қабдрахманқызы әкімшілік қызметті оқытушылық қызметпен бірге атқара отырып, ғылыми зерттеулер де жүргізді. Ол Қазақстанның Солтүстік аймақтарына тән, енгізу сипаттағы бірнеше ұсыныстар жасады, 150 -ге тарта ғылыми еңбектері, соның ішінде 17 монография, 10 оқу құралы мен оқулықтары шығарылды.

С.Қ. Сұрағанова «2006 жылдың Үздік оқытушысы», «2011 жылдың Үздік оқытушысы» гранттарының иегері, «Еуразия мақтанышы-2008» конкурсының лауреаты болды. ҚР білім Министрлігінің «ҚР білім берудің Құрметті қызметкері» төс белгісімен, «Астанаға 10 жыл» мемлекеттік марапатымен, сол сияқты ҚР білім және ғылым Министрлігінің бірнеше құрмет грамоталарымен нағратталды.

2005 жылдан бастап «Туризм» кафедрасына жетекшілік етті, ол «Туризм» мамандығының магистратурасын (2009 ж.) және PhD докторантурасын (2010 ж.) ашты.

С.Қ. Сұрағанованың жетекшілігімен 3 ғылым докторы және 20 аса ғылым кандидаттары дайындалды, оның 5-і экономика факультетінің оқытушылары, магистранттары.

Сайран Қабдрахманқызы өмірінің соңғы күніне дейін жоғары жұмысқабілеттілігін сақтады. Жұмысбастылығына қарамай ол әр уақытта өз ұжымына және студенттеріне ықыласты, көмек қолын ұсына білетін адам болатын. Ол ешуақытта өзгерістен қорықпайтын, әр уақытта заман талабына сай жаңалықты қабылдайтын, өз отбасы, туыстары мен достары арасында беделді тұлға бола білді.

Біз Сайран Қабдрахманқызын Ұлы Адам, Дос, Ұстаз ретінде танымыз.

С.Қ. Сұрағанованың жоғары марапаты ретінде- оның еңбектерінің беделі, оны танитын адамдардың махаббатымен және оны жылы лебізбен еске алуы деуге болады.

Великий Человек, Друг, Учитель

7 октября 2016 года на 68-м году жизни ушла из жизни доктор экономических наук, профессор Сураганова Сайран Кабдрахмановна.

Более 30 лет Сайран Кабдрахмановна осуществляла педагогическую деятельность в высших учебных заведениях страны. Являлась членом-корреспондентом Академии образования им. Ы. Алтынсарина, действительным членом Международной академии науки и практики организации производства Российской Федерации.

Сайран Кабдрахмановна была одним из основателей и бессменным руководителем экономического факультета ЕНУ им. Л.Н. Гумилева на протяжении десяти лет. За годы работы в университете осуществляла деятельность по разработке учебных планов и государственных образовательных стандартов по всем специальностям,

открытым на экономическом факультете.

Настоящий патриот и крупный общественный деятель С.К. Сураганова принимала активное участие во многих важных проектах. Будучи членом рабочей группы Мажилиса Парламента РК, Сайран Кабдрахмановна входила в состав ряда комиссий. Занимая активную гражданскую позицию, С.К. Сураганова участвовала в подготовке законопроекта «О внесении изменений и дополнений в некоторые законодательные акты Республики Казахстан по вопросам занятости населения». Принимала активное участие в рабочих группах Министерства труда и социальной защиты РК, Министерства туризма и спорта РК, Министерства образования и науки РК, Министерства сельского хозяйства РК, являлась членом комиссии по нострификации документов высшего и послевузовского образования МОН РК.

Совмещая административную работу с преподавательской деятельностью, Сайран Кабдрахмановна занималась научными исследованиями. Ею издан ряд рекомендаций, имеющих внедренческий характер для Северных регионов Казахстана, опубликовано порядка 150 научных трудов, в том числе 17 монографий, 10 учебных пособий и учебников.

С.К. Сураганова являлась обладателем гранта «Лучший преподаватель 2006 года», «Лучший преподаватель 2011 года», лауреатом конкурса «Еуразия мақтанышы - 2008». Она была награждена нагрудным знаком Министерства образования РК «Почетный работник образования РК», государственной наградой «10 жыл Астана», а также отмечена рядом почетных грамот Министерства образования и науки РК.

С 2005 года Сайран Кабдрамановна заведовала кафедрой «Туризм», в 2009 году ею была открыта магистратура, а в 2010 году она открыла PhD докторантуру по специальности «Туризм». Под руководством С.К. Сурагановой подготовлены 3 доктора и более 20 кандидатов экономических наук, среди которых 5 преподавателей экономического факультета, а также магистранты. До последних дней Сайран Кабдрахмановна сохраняла колоссальную работоспособность. Несмотря на свою занятость, она всегда оставалась внимательным и отзывчивым человеком по отношению к своим многочисленным коллегам и ученикам. Она не боялась меняться, идти в ногу со временем и, при этом, оставалась верной себе, своей семье и друзьям.

В лице Сайран Кабдрахмановны мы потеряли великого Человека, Друга, Учителя.

Высшей наградой С.К. Сурагановой навсегда будет непоколебимый авторитет ее трудов, искренняя любовь и светлая память знавших её людей.

Great Person, Friend, Teacher

On October 7, 2016, at the 68th year of her life, Doctor of Economics, Professor Suranova Sairan Kabdrakhmanovna passed away.

For more than 30 years, Sairan Kabdrakhmanovna had taught at higher educational institutions of the country. She was a corresponding member of the Academy of Education named after S. Altynsarin, an active member of the International Academy of Science and Practice for Production Organization of the Russian Federation.

Sairan Kabdrakhmanovna was one of the founders and the permanent head of the Economics Faculty of the L.N. Gumilyov Eurasian National University for ten years. Over the years of work at the university, she was engaged in the development of curricula and state educational standards in all specialties, opened at the Faculty of Economics.

A true patriot and a prominent public person S.K. Suraganova took an active part in many important projects.

Being a member of the working group of the Majilis at the Parliament of the RK, Sairan Kabdrakhmanovna participated in the work of a number of commissions. Taking an active civil position, S.K. Suraganova participated in the preparation of the draft law "On Amendments and Additions to Certain Legislative Acts of the Republic of Kazakhstan on Employment Issues". She took an active part in the working groups of the Ministry of Labor and Social Protection of the Republic of Kazakhstan, Ministry of Tourism and Sports of the RK, Ministry of Education and Science of the Republic of Kazakhstan, Ministry of Agriculture of the Republic of Kazakhstan, was a member of the commission for the nostrification of documents of higher and postgraduate education of the Ministry of Education and Science of the Republic of Kazakhstan.

Combining administrative work with teaching, Sairan Kabdrakhmanovna was involved in scientific research. She issued a number of recommendations that have an innovative character for the Northern regions of Kazakhstan, published about 150 scientific works, including 17 monographs, 10 manuals and textbooks.

Suraganova S.K. was the holder of "The Best Teacher of 2006" grant, "The Best Teacher of the Year 2011", laureate of the "Pride of Eurasia 2008". She was awarded a breastplate of the Ministry of Education of the Republic of Kazakhstan "Honorary Worker of Education of the Republic of Kazakhstan", the state award "10-th anniversary of Astana", and also was awarded with a number of honorary letters of the Ministry of Education and Science of the Republic of Kazakhstan.

Since 2005, Sairan Kabdrakhmanovna headed the department "Tourism", in 2009 she opened a master's degree, and in 2010 she opened PhD doctorate in the specialty "Tourism".

Under the leadership of Suraganova S.K., 3 doctors and more than 20 candidates of economic sciences were trained, including 5 teachers of the Economics Faculty, as well as graduates.

Until the last days Sairan Kabdrakhmanovna retained tremendous performance. Despite her busy schedule, she always remained attentive and sympathetic person in relation to her many colleagues and students. She was not afraid to change, to keep up with the times and, at the same time, remained true to herself, her family and friends.

With Sairan Kabdrakhmanovna we have lost a great Person, Friend, Teacher.

The highest award for Suraganova will forever remain in unshakable authority of her works, a sincere love and fond memories of people who knew her.

Литература:

1. UNWTO придала городскому туризму стратегический статус. http://travel.vesti.ru/article_8836
2. Основы туризма : учебник / коллектив авторов ; под ред. Е. Л. Писаревского. — М. : Федеральное агентство по туризму, 2014. — 384 с.
3. Лео Холлис. Города вам на пользу: Гений мегаполиса // Пер. с англ. — М.: Strelka Press, 2015.
4. Dinni K. Branding territori. Lychshie mirovye praktiki [Branding territories. Global best practices]. Moscow, 2013

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН ОБЛЫСЫНДАҒЫ ТУРИЗМ САЛАСЫНЫҢ ҚАЗІРГІ ЖАҒДАЙЫ

Турысбекова Г.К., Әшімхан Ш.Е.

Л.Н. Гумилева атындағы Еуразия ұлттық университеті, Астана қ.,

Қазақстан Республикасы

E-mail: gulzhan/721019@gmail.com, w_o_l_p@mail.ru

Туристік сала әлемдегі ең ірі және қарқынды дамып отырған салалардың бірі болып табылады. Біздің елімізде де туризм саласы ел экономикасының шикізаттық емес бағыттағы дамыту қажет болып отырған маңызды салалардың бірі болып отыр. Себебі, Қазақстан бай туристік-рекреациялық әлеуетке ие, дегенмен, туризмнің жеткілікті дамымай отырғаны аян. Оны мына көрсеткіштерден көруге болады: 2015 жылы туристік қызметтен түскен кіріс мөлшері 236,4 млрд. теңгені, өз кезегінде бұл 2010 жылғы деңгейден 2 есе артық (126,5 млрд. теңге). Салада жұмыспен қамтығандар саны 103,6 мың адамды құраса, туристік қызметтен республикалық бюджетке төленген салықтар мен басқа да міндетті төлемдер 2015 жылы 11,0 млрд. теңгені құрады. Яғни, бұл бүгінгі таңда, еліміздегі туризм саласының ЖІӨ-дегі үлесі (тек тұру және тамақтану бойынша көрсетілетін қызметтер есептеледі) шамамен 0,9 %-ды құрап отырғанын көрсетеді [1].

Осы саланы дамыту мақсатында, Елбасының «100 нақты қадам» Ұлт жоспарының «Үлкен ел – үлкен отбасы» Қазақстан Халқы Ассамблеясының ауқымды жобасын әзірлеу және жүзеге асыру 86 қадамына сәйкес, Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2017 жылғы 30 маусымдағы №406 қаулысымен «Қазақстан Республикасының туристік саласын 2023 жылға дейін дамыту тұжырымдамасы» бекітілді.

Тұжырымдамада қазіргі уақытта отандық туризм үшін тиісті әкімшілік-аумақтық құрылымның бәсекеге қабілеттілігін арттыру мақсатында кластерлерді қалыптастыру міндеті анағұрлым өзекті болып отырғандығы жіті айтыла отырып, 6 мәдени-туристік кластерді дамыту көрсетілген: «Астана – Еуразия жүрегі», «Алматы – Қазақстанның еркін мәдени аймағы», «Табиғат бірлігі және көшпелі мәдениеттер», «Алтай інжулері», «Ұлы Жібек жолын қайта жаңғырту» және «Каспий қақпасы».

Оңтүстік Қазақстан облысы «Ұлы Жібек жолын қайта жаңғырту кластеріне» енгізіліп, кластер «Ұлы Жібек жолының жүрегі» ретінде сипатталып отыр. Осы кластерге облыс бойынша мына нысандар енгізіліп отыр:

1. Түркістан қаласы және «Әзірет Сұлтан» мемлекеттік тарихи-мәдени қорық-мұражайының нысандары (*ЮНЕСКО нысандары*);

2. ЮНЕСКО-ның алдын ала тізіміне енгізілген ортағасырлық Отырар қалашығы және отырар алқабының археологиялық нысандары;

3. Сауран археологиялық кешені;

4. Палеолиттік учаскелері мен геоморфологиясы бар Қаратау мемлекеттік табиғи қорығы;

5. Сайрам – Өгем мемлекеттік ұлттық табиғи паркі;

6. Ақсу – Жабағылы мемлекеттік табиғи қорығы;

7. «Қаскасу» тау-шаңғы курорты;

8. Сарыағаш, Шардара қалалары.

9. Оңтүстік Қазақстан облысындағы туризм саласының қазіргі даму жағдайына талдау жүргізе отырып, атқарылған шаралардың оң нәтиже бергенін көруге болады.

Сонымен, ҚР ҰЭМ Статистика Комитетінің мәліметіне сәйкес, 2017 жылдың қаңтар-маусым айларының қорытындысы бойынша облыста орналастыру орындарының саны – 195 бірлікті құрап, 2016 жылдың сәйкес кезеңімен салыстырғанда (149 бр.) 30,8% өсіп отыр, орналастыру орындары қызмет көрсеткен туристер саны 127 988 адамды құрап, 2016 жылдың талдамалы кезеңімен салыстырғанда (қаңтар-маусым 82 392 адам) 45 596 адамға немесе 55,3%-ға артып отыр.

2017 жылдың II тоқсанында ішкі туризм бойынша туристер саны 119 458 адамды құрап, 2016 жылдың сәйкес кезеңімен салыстырғанда (77 099 адам) 42 359 адамға немесе 57,9%-ға артып отыр.

Кіру туризмі бойынша орналастыру орындары қызмет көрсеткен келушілер саны 2017 жылдың қаңтар-наурыз аралығында 8 530 адамды құрап, 2016 жылдың тиісті кезеңімен салыстырғанда (5 293 адам) 61,1%-ға артып отыр.

2017 жылдың II тоқсанында орналастыру орындарында 260 967 төсек-тәулік ұсынылып, өткен жылдың талдамалы кезеңімен салыстырғанда (157 409) 65,7%-ға артып отыр.

Облыс бойынша төсек-орын (бір жолғы сыйымдылық) саны 8 478 бірлікті құрап, 2016 жылдың сәйкес кезеңімен салыстырғанда (6 337 бірлік) 65,7%-ға артып отыр.

2017 жылы орналастыру орындарымен көрсетілген қызмет көлемі (қаңтар-маусым) 1 700 693,1 мың теңгені құрап, 2016 жылдың тиісті кезеңімен (1 192 173,4 мың теңге) салыстырғанда өсу қарқыны 42,6%-ға артып отыр [2].

Бұдан бөлек, облысқа зиярат ету және емдік-сауықтыру туризмі бойынша келушілер саны артуда, атап айтқанда (6 айлық қорытынды бойынша):

- Түркістан қаласына келушілер саны 663 761 адамды құрап, өткен жылдың тиісті кезеңімен салыстырғанда 16,1% артқан;

- Отырар ауданында келушілер саны 156 553 адамды құрап, 2016 жылдың тиісті кезеңімен салыстырғанда 100,4 %-ға артқан;

- Сарыағаш ауданында келушілер саны 44 800 адамды құрап, өткен жылдың талдамалы кезеңімен салыстырғанда 8,2%-ға артқан.

Облыстың осындай нәтижеге қол жеткізуі, бекітілген тұжырымда аясында мынадай бағыттарда жұмыстардың жүргізілуіне байланысты болып отыр:

- Оңтүстік Қазақстан облысы әкімдігімен «Ontustik - The Heart of the Silk Way» өңірдің туристік бренді әзірленген.

- Облыстың туристік әлеуетін насихаттау, алға жылжыту мақсатында «Ontustik Tourism Center» туристік ақпараттық орталығы құрылған.

Орталық өңір тұрғындары мен қонақтарға «Бір терезе» қағидасымен қызмет көрсете отырып, туристік ақпаратпен қамтамасыз етеді және облыста бизнестік ортаны дамыту бағытында жұмыс атқарған.

Орталықтың басты мақсаты – туристерді ақпараттық қамтамасыз ету, туризм әлеуетін маркетингтік алға жылжыту, туризм саласына әрдайым сараптама жүргізіп отыру, түрлі туристік және мәдени іс-шараларды ұйымдастыру мен тарту болып табылады.

- Оңтүстік Қазақстан облысында тарихи-мәдени және экологиялық бағытта 57 туристік маршрут әзірленген.

- Туристік инфрақұрылымды жетілдіру шаралары жүргізілген.

Яғни, туристерге жайлы келуді қамтамасыз ету үшін жүйелі бағыттар мен нысандар жасалған. Туристік маршруттар бойында инфрақұрылымды жетілдіру жөнінде аудан және қала әкімдіктерімен жұмыстар жүргізілуде, әр қайсысында туристік жолсілтегіштер және туристік нысандардың төлқұжаттары орналастырылуда, туристік нысандарды абаттандыру және әжетханалардың санитарлық жағдайларын жақсарту бойынша тиісті жұмыстар әлі де жүргізілуде.

Сонымен бірге, Отырар ауданында 2017 жылдың 21 мамырында Қарақоңыр ауыл

округінде Бестораңғыл жерінде «АЛАШ» этноауылы кешенінің салтанатты ашылуы өткізілді. Іс-шараға Отырар ауданы тұрғындарынан басқа, облыста ақпараттық турда жүрген шетелден келген (АҚШ, Түркия, Польша, Франция, Германия және т.б.) БАҚ өкілдері және туристік операторлар қатысты. Этноауылдың ашылу рәсіміне 200-ге жуық адам қатысты. Этноауыл аумағында қонақтарға жайлы бірнеше киіз үйлер тігілген, асхана, шеберхана (шеберлік сыныптарын өткізеді), наубайхана және т.б. кішігірім ғимараттар соғылған.

Ақсу-Жабағылы мемлекеттік табиғи қорығына келуші туристерге сапалы қызмет көрсету мақсатында Түлкібас ауданында «Ақсу-Жабағылы», «Руслан», «Дом Жени и Люды», «Көкжайлау», «Жабайы табиғат» туристік базаларының қызмет көрсетуі жолға қойылған.

Сонымен қатар, 2017 жылдың соңына дейін Түлкібас ауданында «Жайлау» демалыс аймағын іске қосу жоспарланып отыр. «Алем АГРО» ЖШС тарапынан демалыс аймағы мен сауықтыру орталығының, «Нұран Құрылыс» ЖШС тарапынан демалыс аймағының жобасы әзірленуде. Алдағы уақытта «Руслан» және «Ақсу-Жабағылы» туристік базаларын кеңейту жоспарлануда.

Бұдан бөлек, 2017 жылы Төлеби ауданында «Изуми тау» демалыс аймағы іске қосылды.

Түркістан қаласын тарихи-мәдени және туристік орталық ретінде дамыту қолға алынған. Яғни, Түркістан қаласында туризмді дамыту мақсатында Қ.А. Ясауи кесенесі аумағын абаттандыру макеті әзірленді. Кесене аумағына егжей-тегжейлі жоспарлау жобасын әзірлеуге 2016 жылы 6,0 млн. тг. қаржы бөлінді.

Түркістан қаласын тарихи-мәдени және туристік орталық ретінде одан әрі дамыту мақсатында жергілікті бюджет есебінен 7,0 млн.тг. қаржыға Түркістан қаласын дамыту тұжырымдамасы әзірленді.

Бұдан бөлек, Қ.А. Ясауи кесенесі айналасында құрылыс жұмыстарын жүргізу мақсатында Қазақстан Республикасы Мәдениет және спорт министрлігі тарапынан ЮНЕСКО-дан келісім алу үшін арнайы хат жолданған. Ағымдағы жылдың тамыз айында ЮНЕСКО-ның отырысы өткізілетін болады. Оң қорытынды алынған жағдайда жоба «БЖК 2020» және «Нұрлы жол» мемлекеттік бағдарламалары шеңберінде қаржыландырылатын болады.

Біз зерттеп отырған, киелі орындарға туристік саяхаттарды дамыту бағытында, облыс бойынша қасиетті, киелі орындарын анықтау жұмыстары жүргізіліп, 104 нысанның тізімі жасақталған (38 макро, 66 микро), оның ішінде 16 нысанды «Қасиетті Қазақстан» ғылыми-зерттеу орталығы және республикалық сарапшылар кеңесінің шешімімен республикалық маңызы бар қасиетті, киелі орындардың тізіміне енгізу жоспарлануда. Жалпы жұртшылықтың пікірін ескеру мақсатында тамыз айында «Оңтүстік Қазақстан» газетінде қасиетті, киелі орындардың тізімі жарияланды.

Бүгінгі күні қасиетті, киелі орындардың жинағын шығару, бейнероликтер мен деректі фильмдер түсіру, ғылыми-зерттеу жұмыстарын жүргізу үшін материалдар жинақталуда.

Қазақстан Республикасы Мәдениет және спорт министрлігінің ұйымдастыруымен Қоғамдық сананы жаңғырту бағдарламасының аясында Қазақстанның қасиетті (сакралды) нысандардың картасын қалыптастыру үшін облысқа ғылыми экспедиция ұйымдастыру жоспарланып отыр.

Тұжырымдаманың мақсаттары мен міндеттеріне қол жеткізу туризмнің даму көрсеткішінің өсуі арқылы айқындалады. Оңтүстік Қазақстан облысы бойынша қысқа мерзімде атқарылған шаралардың оң қорытындысы, мемлекет тарапынан туризм саласын дамыту және қолдау бойынша жүргізіп отырған саясатының үлкен бастамаға әкелетіндігіне көз жеткізіп отыр.

Әдебиеттер:

1. Қазақстан Республикасының туристік саласын 2023 жылға дейін дамыту тұжырымдамасы. ҚР Үкіметінің 2017 жылғы 30 маусымдағы бекітілген №406 қаулысы.

2. Қазақстан туризмі. Статистикалық жинақ, 2012-2016. Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрлігі Статистика комитеті, Астана. – 2017.